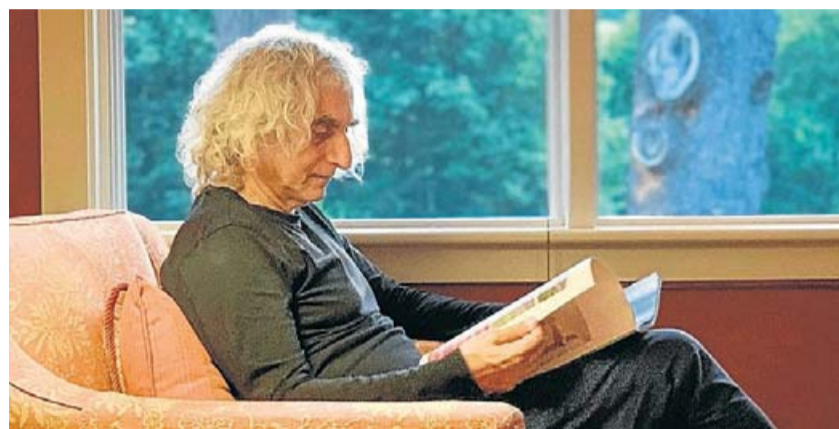

arallegim

ELS LLIBRES
I LES COSESIGNASI
ARAGAYLa revolució
educativa

El 1798 l'economista Thomas Malthus va publicar la seva influent teoria segons la qual quan en una societat augmenten els recursos creix la població, cosa que al seu torn provoca un descens del nivell de vida si l'espai on es desenvolupa és limitat. Aquesta ha estat, en efecte, la dinàmica de la humanitat durant mil·lennis. Només les guerres i els grans desastres naturals o de salut (pestes) permetien un reequilibri. Però a partir d'inicis del segle XIX, amb la Revolució Industrial, l'època malthusiana va arribar a la seva fi. Des d'aleshores la població mundial ha crescut exponencialment (tot i que ara el creixement s'està alentint) i, vist en conjunt, també ho ha fet la qualitat i l'esperança de vida. Què ha passat?

L'economista Oded Galor, pare de la teoria unificada del creixement, ho explica al llibre *El viatge de la humanitat*, publicat per Edicions 62 en traducció de Mireia Alegre i Clanxet. Al estil de Yuval Noah Harari, Galor, també d'origen israelià, ha escrit un assaig narratiu carregat d'erudició, d'històries, de dades i d'esperança. Què ha passat, doncs, en els últims dos segles? La seva resposta és que hem entrat en l'edat del progrés tecnològic accelerat, de la màquina de vapor a trepitjar la Lluna, una època que ha fet necessaris treballadors instruits i, per tant, una espectacular extensió de l'educació: el 1820 l'índex mundial d'alfabetització adulta era d'un 12%; avui se situa en el 86%. La importància del

EDICIONS 62

capital humà per aprofitar la revolució tecnològica va propiciar que, en comptes de la revolució comunista pronosticada per Marx, es produís una revolució educativa.

Als països industrialitzats ha baixat la natalitat, entre altres coses per la incorporació de la dona al món del treball i la reducció de la bretxa salarial. La renda per càpita ha anat augmentant i també l'esperança de vida. Entre el 1970 i el 2016 les taxes de fecunditat van reduir-se de mitjana a tot el món de 5 fills per mare a 2,4 fills. Entre el 1935 i el 2015 l'esperança de vida mundial va pujar dels 47 als 71 anys. El 1970 un 40% de la població mundial vivia per sota el llindar de pobresa; avui, al voltant d'un 10%. Tot aquest progrés no ha evitat, però, un creixement de les desigualtats fruit d'un accés dispar a la tecnologia, de raons culturals i institucionals sovint fruit del last històric (en especial el co-

lonialisme) i d'un impacte asimètric de la globalització.

En tot cas, segons l'autor, una de les claus de l'èxit rau en saber trobar l'equilibri entre diversitat i cohesió social: sense diversitat no hi ha creativitat (avenç tecnològic), sense cohesió no hi ha estabilitat. Les receptes de fons són reforçar l'educació, la cooperació i la igualtat de gènere, respectar les diferències i tenir una mentalitat orientada cap al futur. Per descomptat, Galor no és cec davant les migracions i les desigualtats dins les societats riques i a escala global, i també ens adverteix sobre l'alarmant degradació del medi ambient, que tanmateix creu que es pot frenar amb més innovació tecnològica i pel descens de la fecunditat (i, per tant, del consum de recursos naturals).

El seu missatge, en tot cas, ve a dir: que el viatge de la humanitat segueixi pel bon camí depèn de tots nosaltres. Encara. ♦♦

UN TAST
DE CATALÀALBERT PLA
NUALART

Entre els molts catalanismes que té el castellà, *capicúa* –que ve del català *capicua*– és dels que menys dissimula. Té el mateix sentit, però el vestit exterior dels dos mots mostra interessants diferències. D'una banda, el castellà accentua la *u* per crear un hiat on, si no, hi hauria un diftong, mentre que el català no necessita fer-ho partint del principi que, almenys a efectes ortogràfics, els grups formats per vocal feble (*u, i*) + vocal forta (*a, e, o*) són hiats (excepte a *gua, güe, quo* i *qua, qüe, quo*). De l'altra, també els separa la partició sil·làbica gràfica: en castellà *ca-pi-cú-a* i en català *cap-i-cu-a*. La norma diu que “se separen els prefixos o radicals d'un mot quan resulten evidents”, i no cal dir que l'evidència és més forta en català que en castellà.

¿On seria exactament
el cul de les sardines?

L'evidència era total en la grafia proposada per Fabra, *cap-i-cua*, amb dubtosa coherència: també escrivia *coliflor* o *allioli*. L'actual ortografia entén que aquests compostos només mantenen els guionets quan “l'aglutinació desfiguraria la fesomia dels components”. Un criteri prou subjectiu perquè ara tinguem *vetesifils* al costat de *plats-i-olles*. (Per cert, que ja seria hora que el DIEC els considerés –abans que desapareguin del tot– noms de botigues i no només –com ara– noms de persones).

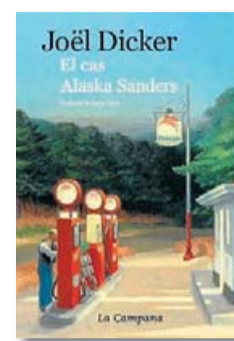
**DIRIA QUE L'ÚS NO
ADMÈS DE 'CAPICUAR' O
'CAPICUAT' ÉS MÉS VIU
QUE EL DE 'CAPICULAR'
O 'CAPICULAT'**

Però el més sorprenent, per a mi, de *capicua* –una xifra que es llegeix igual del dret que del revés– és que ha creat un derivat popular, *capicuar*, que cap diccionari recull perquè ja recull un verb amb el mateix sentit: *capicular*. Fent un petit sondeig constato que som molts els que entenem i diem *capicuar* i pocs el que dirien *capicular*. No resulta estrany tenint en compte l'exemple que ens donen molts diccionaris: “Posa les sardines capiculades: te n'hi cabran més”. Jo i molts aquí diríem *capicua*des: ¿les sardines tenen cul? Potser es podria admetre *capicuar* al costat de *capicular*, un terme més apropiat si parlem de persones o, sobretot, d'ampolles en un celler, i que segons els diccionaris també vol dir: “Colpejar damunt un taulell un conjunt de fulls per igualar-los”. ♦♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] El cas Alaska Sanders

JOËL DICKER
La Campana
588 pàgines i 23,90 € -/1

[2] Doneu i se us donarà

DONNA LEON
Edicions 62
272 pàgines i 19 € 1/4

[3] Anorrear

MICHEL HOUELLEBECQ
Amsterdam
504 pàgines i 24,90 € 7/2

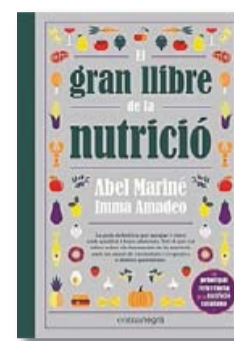
[4] Francesca de Barcelona

LAIA PEREARNAU / Columna
464 pàgines i 21 € 2/3

[5] Junil a les terres dels bàrbars

JOAN-LLUÍS LLUÍS / Club Editor
286 pàgines i 19,95 € 10/42

NO-FICCIÓ

[1] El gran llibre de la nutrició

ABEL MARINÉ / Comanegra
712 pàgines i 29,50 € -/2

[2] Cuina o barbàrie

MARIA NICOLAU
Ara Llibres
272 pàgines i 24,90 € 2/16

[3] Crims: llum a la foscor

CARLES PORTA
La Campana
336 pàgines i 19,90 € 4/12

[4] La Vall de la Llum

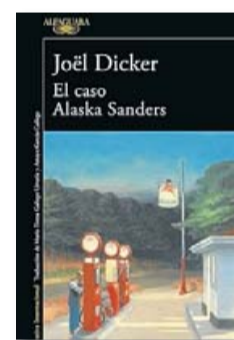
TONI CRUANYES
Destino
384 pàgines i 21,50 € 1/21

[5] Diguem-ne amor

MARTA VIVES
Ara Llibres
296 pàgines i 18,90 € 5/17

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] El caso Alaska Sanders

JOËL DICKER
Alfaguara
586 pàgines i 23,90 € -/1

[2] ¿Y si lo probamos?

MEGAN MAXWELL
Esencia
400 pàgines i 16,90 € -/1

[3] Aniquilación

MICHEL HOUELLEBECQ
Anagrama
608 pàgines i 24,90 € 1/2

[4] Todas esas cosas que te diré mañana

ELÍSA BENAVENT / Suma
440 pàgines i 18,90 € 2/7

[5] Entre los muertos

MIKEL SANTIAGO
Ediciones B
480 pàgines i 20,90 € 4/3

NO-FICCIÓ

[1] Cuaderno Blackie Books. Vol. 11

D. LÓPEZ VALLE / Blackie Books
88 pàgines i 12,90 € 1/3

[2] La burguesía catalana

MANEL PÉREZ
Península
288 pàgines i 18,90 € 2/4

[3] Agua y jabón

MARTA D. RIEZU
Anagrama
240 pàgines i 11,90 € -/1

[4] Encuentra tu persona vitamina

MARIAN ROJAS / Espasa
328 pàgines i 19,90 € 4/44

[5] Cómo hacer que te pasen cosas buenas

MARIAN ROJAS / Espasa
256 pàgines i 19,90 € 5/203

Rànquing setmanal del Gremi d'Editors de Catalunya i LibriData
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat